

POSTANOWIENIE

Dnia 12 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodnicząca: SSA Zofia Rybicka-Szkibiel

Sędziowie SA: Jolanta Hawryszko

Urszula Iwanowska (sprawozdawca),

po rozpoznaniu w dniu 12 sierpnia 2013 r., na posiedzeniu niejawnym,

sprawy z odwołania R. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do renty uczniowskiej

na skutek zażalenia biegłej sądowej B. K. na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 maja 2013 r., sygn. akt VII U 2475/11,

postanawia: oddalić zażalenie.

SSA Urszula Iwanowska SSA Zofia Rybicka-Szkibiel SSA Jolanta Hawryszko

Uzasadnienie:

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 14 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie R. S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S., o prawo do renty uczniowskiej, przyznał biegłej sądowej – lekarzowi specjalście B. K. wynagrodzenia za sporządzenie opinii w kwocie 141,32 zł (punkt I) oraz w pozostałym zakresie wniosku biegłej B. K. oddalił (punkt II).

Sąd pierwszej instancji wskazał, że w myśl § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 1975 r. w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym – obowiązującego w momencie wydania opinii, tj. w styczniu 2013 r. – koszty przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym obejmują: wynagrodzenie biegłych za wykonaną pracę, koszty zużytych materiałów, inne wydatki niezbędne do wydania opinii. Podstawę obliczenia wynagrodzenia biegłych sądowych za wykonaną pracę, zwanego dalej „wynagrodzeniem biegłych” (§ 2 rozporządzenia), stanowi kwota bazowa dla osób, o których mowa w art. 5 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. nr 110, poz. 1255 ze zm.), której wysokość, ustaloną według odrębnych zasad, określa ustawa budżetowa. Kwota ta wynosi obecnie 1.766,46 zł. Natomiast stosownie do treści § 4 rozporządzenia wynagrodzenie biegłych z zakresu medycyny za wykonaną pracę określa się według taryfy stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia. A zatem, w myśl pkt 1 załącznika, stawka wynagrodzenia dla biegłego, którego zadaniem jest określenie inwalidztwa lub niezdolności do pracy (a takie jest zadanie biegłego w sprawie dotyczącej prawa do renty) wynosi od 2 do 8% kwoty bazowej. Tym samym należne biegłemu wynagrodzenie mieści się w granicach do 141,32 zł (kwota najwyższa – maksymalna). Żądanie wynagrodzenia ponad tę kwotę jest bezzasadne.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy przyznał biegłej wynagrodzenie w maksymalnej kwocie wynikającej z przepisów rozporządzenia, tj. 141,32 zł.

W dalszej kolejności sąd pierwszej instancji zważył, że biegła B. K. przedstawiła rachunek na kwotę 254,40 zł obliczoną według stawek godzinowych i w żaden sposób nie uzasadniła przyczyn żądania wynagrodzenia liczonego w ten sposób. W świetle powyższego, w ocenie tego sądu, brak było podstaw do uwzględnienia żądania wynagrodzenia ponad maksymalną kwotę 141,32 zł, tym bardziej, że opinia wydana przez biegłą w niczym nie odbiega od innych, typowych opinii dotyczących stwierdzenia niezdolności do pracy (lub jej braku), nie wymagała też zwiększonego nakładu pracy. Dlatego żądanie biegłej przyznania wynagrodzenia liczonego wg stawek godzinowych sąd pierwszej instancji uznał za bezzasadne i wniosek w tym zakresie oddalił.

Z powyższym postanowieniem Sądu Okręgowego w Szczecinie nie zgodziła się biegła sądowa B. K., która w złożonym zażaleniu podniosła, że dla biegłych posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy wynagrodzenie za godzinę pracy wynosi w przypadku doktora medycyny nie mniej niż 2,4% podstawy określonej w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 1975 r. w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym. Zgodnie z przywołanymi przepisami maksymalna wysokość wynagrodzenia za godzinę pracy wynosi 42,40 zł ($1.766,46 \text{ zł} \times 2,4\% = 42,40 \text{ zł}$). Zdaniem skarżącej, biorąc pod uwagę nakład pracy biegłej przy sporządzaniu opinii, należy jej się wynagrodzenie w wysokości 5 godzin \times 42,40 zł, tj. w kwocie 212 zł.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Zażalenie biegłej sądowej nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 288 zdanie 1 k.p.c. biegły ma prawo żądać wynagrodzenia za stawiennictwo do sądu i wykonaną pracę. Zasady, na których Sąd ustala prawo biegłego do wynagrodzenia określa art. 89 i nast. ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j. t. Dz. U. z 2010 r., nr 90, poz. 594 ze zm.). Stosownie do art. 89 ust. 1 i 2 u.k.s.c. biegłemu powołanemu przez sąd przysługuje wynagrodzenie za wykonaną pracę oraz zwrot poniesionych przez niego wydatków niezbędnych dla wydania opinii. Wysokość wynagrodzenia biegłego za wykonaną pracę ustala się, uwzględniając wymagane kwalifikacje, potrzebny do wydania opinii czas i nakład pracy, a wysokość wydatków, o których mowa w ust. 1 - na podstawie złożonego rachunku. Zgodnie z art. 89 ust. 3 powołanej ustawy wynagrodzenie biegłych oblicza się według stawki wynagrodzenia za godzinę pracy albo według taryfy zryczałtowanej określonej dla poszczególnych kategorii biegłych ze względu na dziedzinę, w której są oni specjalistami. Podstawę obliczenia stawki wynagrodzenia za godzinę pracy i taryfy zryczałtowanej stanowi ułamek kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, której wysokość określa ustawa budżetowa, a konkretnie art. 13 ust. 1 pkt 2 lit. a) obecnie obowiązującej ustawy budżetowej na 2013 rok (Dz. U. z 2013 r., poz. 273) wprowadzający kwotę bazową wynoszącą 1.766,46 zł. Szczegółowe zaś zasady ustalania wysokości wynagrodzenia biegłych sądowych, w tym biegłych z zakresu medycyny, zostały ustalone, w obowiązujących w dniu 24 stycznia 2013 r., tj. w dniu sporządzenia opinii przez biegłą sądową B. K., przepisach rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 1975 r. w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym (Dz. U. nr 46, poz. 254 ze zm.) – zwanego dalej rozporządzeniem.

Należy wyjaśnić, że powołane rozporządzenie wprowadziło mnożnik kwoty bazowej, przewidując zarazem dwa sposoby liczenia wynagrodzenia, de facto różnicujące biegłych na dwie grupy biegłych. Dla niektórych biegłych mnożnik kwoty bazowej stanowi czas faktycznie przepracowany, liczony według stawek godzinowych, z drugiej zaś dla innych przyjęto mnożnik kwoty bazowej określony widełkowo (od – do) według taryfy stanowiącej załącznik do rozporządzenia i w istocie w oderwaniu od czasu faktycznie przepracowanego przez biegłego sądowego. Pierwszą grupę stanowią biegli, którzy nie zostali objęci żadnymi przepisami szczególnymi i wówczas ich wynagrodzenie określa § 2 ust. 2 rozporządzenia i wynosi ono za godzinę pracy od 1,20% do 1,70% podstawy obliczania. Innymi słowy, dla biegłych z § 2 ust. 2 rozporządzenia przewidziano wynagrodzenie ustalone w stawkach godzinowych. Zgodnie zaś z przepisem § 2 ust. 3 rozporządzenia w razie złożonego charakteru problemu będącego przedmiotem opinii, wynagrodzenie określone w ust. 2 może być na wniosek zainteresowanego podwyższone w granicach do 50% stawki, jeżeli biegły ma dyplom ukończenia studiów wyższych lub dyplom mistrzowski oraz pełni funkcję biegłego sądowego nie krócej niż jedną kadencję lub rzeczoznawcy przez okres co najmniej pięciu lat. Drugą grupę stanowią biegli z zakresu medycyny oraz z zakresu geodezji i kartografii, zasadom wynagradzania których ustawodawca poświęcił

przepis szczególny - § 4 powoływanego rozporządzenia. W myśl tego przepisu wynagrodzenie takich biegłych określa się inaczej, gdyż według taryfy stanowiącej bądź załącznik nr 1, bądź załącznik nr 3 do rozporządzenia.

Jeżeli rodzaj wykonanej przez biegłego pracy nie jest wymieniony w taryfie, przy określaniu wynagrodzenia stosuje się stawkę ustaloną w taryfie za pracę podobną do wykonanej przez biegłego. Dopiero w razie niemożności określenia wynagrodzenia biegłego według taryfy wymienionej w ust. 1 stosuje się stawkę wynagrodzenia za godzinę pracy (§ 4 ust. 2 i ust. 3 rozporządzenia).

Dla biegłych z zakresu medycyny wynagrodzenie określono w taryfie stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia. Zgodnie z pkt 1 załącznika do rozporządzenia za czynność biegłego polegającą na określeniu inwalidztwa lub niezdolności do pracy przewidziano mnożnik stanowiący od 2,00 do 8,00% kwoty bazowej dla jednego biegłego, co obecnie odpowiada kwocie od 35,33 zł do 141,32 zł (przy kwocie bazowej wynoszącej 1.766,46 zł).

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się zaś do przesądzenia, czy dla biegłego z zakresu medycyny można stosować stawki godzinowe, a zatem wbrew przepisowi § 4 ust. 1 rozporządzenia i z pominięciem stawek z taryfy stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia. Literalna wykładnia powyższych przepisów sprzeciwia się jednak możliwości zastosowania do biegłych z § 4 ust. 1 rozporządzenia, czyli biegłych z zakresu medycyny, przepisów § 2 rozporządzenia przewidujących stawki godzinowe za wykonane czynności. Nie ma też możliwości podwyższenia wynagrodzenia biegłego medyka przy zastosowaniu stawek godzinowych, zgodnie z mechanizmem z § 2 rozporządzenia, przyjętych dla innych biegłych niż z taryfy stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia.

Istniejący zaś jeden wyjątek, przewidziany w § 6 ust. 1 rozporządzenia, kiedy za udział w czynności sądowej wynagrodzenie biegłego określa się według stawki wynagrodzenia za godzinę pracy, uwzględniając czas koniecznej obecności biegłego w sądzie lub w innym miejscu, w którym czynność się odbywa, w niniejszej sprawie nie miał jednak zastosowania, gdyż biegła sporządziła pisemnie opinię sądową, bez wyzwania do stawiennictwa na rozprawę.

W tym stanie prawnym ani Sąd Okręgowy, ani Sąd Apelacyjny, nie jest w stanie zadośćuczynić żądaniu biegłej, które pozbawione jest podstawy prawnej.

Na koniec należy zaznaczyć, że od dnia 6 maja 2013 r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 518), które w § 7 ust. 1 wprowadza możliwość ustalenia wynagrodzenia za wykonaną pracę biegłych z zakresu medycyny według stawki albo taryfy zryczałtowanej wskazanej w załączniku.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny uznając zaskarżone rozstrzygnięcie za prawidłowe, a wywiedzione zażalenie za niezasadne, na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.

SSA Urszula Iwanowska SSA Zofia Rybicka-Szkibiel SSA Jolanta Hawryszko